

STYRELSEN FOR
PATIENTSIKKERHED

Ansættelse af sundhedsfagligt personale

Rev. juni 2023

Titel på udgivelsen: Ansættelse af sundhedsfagligt personale

Udgivet af:
Styrelsen for Patientsikkerhed
Islands Brygge 67
2300 København S

Tlf.: 72 28 66 00
E-mail: spst@stps.dk

Udgivelsesår: 2016
Tidligere revideret: juni 2019
Version: Nr. 3.0
Versionsdato: juni 2023

Publikationen er tilgængelig på www.stps.dk

Indhold

1	Forord	4
2	Arbejdsgiverens ansvar	5
2.1	Rutiner ved ansættelse	5
2.2	Børneattest	6
2.3	Er ansøger autoriseret	6
2.3.1	Søgning i det offentlige register	7
2.3.2	Tilsynsoplysninger i autorisationsregisteret	8
2.3.3	Styrelsen for Patientsikkerheds sanktionsmuligheder	8
2.4	Ved tvivl om ansøgers baggrund	10
2.5	Kort om opholds- og arbejdstilladelse	10
3	Samspeilet mellem Styrelsen for Patientsikkerhed og arbejdsgiver	11
3.1	Autorisation, tilladelse til selvstændigt virke og specialistanerkendelse	11
3.1.1	Sundhedspersoner med autorisation i Danmark	11
3.1.2	Hvad må sundhedspersoner, der endnu ikke har dansk autorisation, kalde sig?	12
3.2	Sundhedspersoner med udenlandske uddannelser	12
3.2.1	Nordiske statsborgere der har autorisation i et af de nordiske lande	13
3.2.2	EU/EØS-statsborgere der er uddannet i EU/EØS	13
3.2.3	Sundhedspersoner der er statsborgere i og/eller uddannet i lande uden for EU/EØS	14
3.3	Forskellige typer af autorisation og rettigheder	16
3.3.1	Evalueringsautorisation (midlertidig autorisation der er begrænset i tid og sted)	16
3.3.2	Varig autorisation	17
3.3.3	Tilladelse til selvstændigt virke	17
3.3.3.1	75 års aldersgrænse for autoriserede sundhedspersoner	17
3.4	Kort om sprogkrav til sundhedspersoner uddannet i udlandet	18
3.4.1	Styrelsen for Patientsikkerheds rolle	18
3.4.2	Arbejdsgiverens ansvar	18
4	Kontaktoplysninger	20

1 Forord

Befolkningen skal kunne have tillid til, at det sundhedsfaglige personale i Danmark leverer sikre og fagligt kvalificerede sundhedsydelser.

Styrelsen for Patientsikkerhed har ansvaret for, at ordningerne for autorisation, godkendelse af uddannelser og anerkendelser af specialer opfylder kravene i love og bekendtgørelser, ligesom styrelsen har ansvaret for at føre tilsyn med autoriserede sundhedspersoner.

De private og offentlige arbejdsgivere har ansvaret for, at deres sundhedsfaglige personale har de relevante kompetencer til de job, de skal bestride. De private og offentlige arbejdsgivere har også ansvaret for at have gode rutiner ved ansættelser, så de får udvalgt og ansat det bedst kvalificerede sundhedsfaglige personale. Endelig skal arbejdsgiverne i tilrettelæggelsen af arbejdet sikre sig, at det sundhedsfaglige personale er bekendt med lovgivningen inden for sundhedsområdet, hvor der f.eks. skal udvises omhu og samvittighedsfuldhed og kendes til tavshedspligt.

Denne pjece beskriver, hvilke ansvarsområder henholdsvis Styrelsen for Patientsikkerhed og arbejdsgiver har i forbindelse med ansættelse af sundhedsfagligt personale. Herudover belyses samspillet mellem Styrelsen for Patientsikkerhed og arbejdsgiver i ansættelsesprocessen.

Denne pjece er tænkt som en hjælp til arbejdsgivere, herunder også HR-afdelinger, ved ansættelse af sundhedsfagligt personale. Styrelsen for Patientsikkerhed håber, at denne pjece kan understøtte dette.

Enhedschef Birgitte Drewes og enhedschef Anette Lykke Petri
Styrelsen for Patientsikkerhed

Juni 2019

2 Arbejdsgiverens ansvar

2.1 Rutiner ved ansættelse

Gode rutiner ved ansættelse er vigtige, og arbejdsgiveren kan bruge de følgende anbefalinger, når en ansøger skal vurderes i forbindelse med ansættelse. De anbefalede rutiner gælder alle typer af ansættelse i både offentligt og privat regi. Vurdering og eventuel kontrol kan foretages gennem f.eks. interviews, individuelle prøver og kontakt til referencer.

Ved ansættelse bør arbejdsgiver altid sikre sig, at ansøger:

- har de faglige kvalifikationer, der kræves for at kunne bestride jobbet
- har tilstrækkelige sprogfærdigheder og kommunikationsevner i forhold til opgavevaretagelsen
- formår at varetage jobbet på professionel vis
- samlet set må anses som værende egnet til stillingen.

Når en sundhedsperson ansøger om autorisation og/eller tilladelse til selvstændigt virke samt speciallæge-/specialtandlægeanerkendelse, vurderer Styrelsen for Patientsikkerhed ansøgers dokumentation for uddannelse. Styrelsens vurdering af sundhedspersonens dokumentation erstatter ikke arbejdsgiverens pligt til at se dokumentation for autorisationsstatus og anden relevant (videre-) uddannelse. Dokumentationen i forbindelse med en ansættelse vil ofte indeholde materiale ud over det, som Styrelsen for Patientsikkerhed har vurderet i forbindelse med sagsbehandlingen af autorisationssagen – f.eks. dokumentation for erhvervs erfaring og postgraduat klinisk uddannelse.

For sundhedsfaglige grupper uden autorisation eller anden offentlig anerkendelse skal arbejdsgiveren vurdere kvalifikationer på baggrund af fremlagt dokumentation for uddannelse i forhold til stillingens indhold.

Før ansættelsessamtalen anbefaler Styrelsen for Patientsikkerhed, at ansættelsesstedet, hvis der er tale om en autoriseret faggruppe, kontrollerer ansøgers autorisationsstatus (autorisations-ID) samt eventuelle tilsynssanktioner ved opslag i Autorisationsregistret.

Ved ansættelsessamtalen kan arbejdsgiveren danne sig et nuanceret indtryk af ansøgers faglige kvalifikationer, sprogfærdigheder og kommunikative evner samt professionelle fremtræden. Ved ansættelse af sundhedsfagligt personale fra udlandet har arbejdsgiver et særskilt ansvar for, at ansøger har de sprogfærdigheder og kommunikative evner, som stillingen kræver.

Efter ansættelsessamtalen anbefales ansættelsesstedet at tage referencer på ansøger. Dette bør ske med ansøgers accept.

2.2 Børneattest

Arbejdsgiveren skal være opmærksom på forpligtelsen til at indhente børneattester ved ansættelse og beskæftigelse af personale i den kommunale sundhedstjeneste, personale på børneafdelinger og børne- og ungdomspsykiatriske afdelinger på sygehuse, private hospitaler og klinikker samt praktiserende børne- og ungdomspsykiatere, børnelæger og psykologer. Reglerne dækker sundhedspersonale og andet ansat personale inden for området, der som led i udførelsen af deres opgaver er i direkte kontakt med børn under 15 år eller færdes fast blandt børn under 15 år. Reglerne herom er beskrevet i en bekendtgørelse fra 2012.¹

2.3 Er ansøger autoriseret

Hvis der er tale om en autoriseret faggruppe, skal arbejdsgiveren kontrollere ansøgers autorisationsstatus i Styrelsen for Patientsikkerheds autorisationsregister www.stps.dk.

Ved opslag i autorisationsregisteret skal ansøger identificeres på baggrund af autorisations-ID, da dette altid vil være det samme for den enkelte ansøger uanset evt. navneskift.

Det er oplysningerne i autorisationsregisteret, der gælder, og ikke et forevist autorisationsbevis, der kan være ugyldigt eller forfalsket.

Autorisationsregisteret er et offentligt register, der opdateres dagligt af Styrelsen for Patientsikkerhed i samarbejde med Sundhedsdatastyrelsen. Registeret findes på Styrelsens for Patientsikkerheds hjemmeside: www.stps.dk. I registeret kan der søges på navn, fødselsdato og autorisations-ID. Registeret indeholder oplysninger om faggruppe, speciale og autorisationsstatus (gyldighed) på alle autoriserede sundhedspersoner i Danmark.

Sundhedspersoner, der fratages, fraskriver sig eller fradømmes deres autorisation, fremgår af registeret som havende ugyldig autorisation. Sundhedspersoner, der har en evalueringsautorisation (udenlandsk uddannede), som udløber eller tilbagekaldes, bliver slettet fra registeret. En evalueringsautorisation fremgår desuden kun i registeret fra og med den dato, den er gyldig. Arbejdsgiver kan altid kontakte Styrelsen for Patientsikkerhed ved spørgsmål til evalueringsautorisationer.

¹ BEK nr. 487/2012 om indhentelse af børneattest ved ansættelse og beskæftigelse af personale i den kommunale sundhedstjeneste, personale på børneafdelinger og børne- og ungdomspsykiatriske afdelinger på sygehuse, private hospitaler og klinikker samt praktiserende børne- og ungdomspsykiatere, børnelæger og psykologer

2.3.1 Søgning i det offentlige register

Ved søgning efter konkrete sundhedspersoner er det muligt at bruge et eller flere af følgende felter:

Felt navn	Beskrivelse
Navn	Her er det muligt at søge efter specifikke navne.
Fødselsdato	Her er det muligt at søge efter specifikke fødselsdage eller fødselsdage inden for et givent interval.
Autorisations-ID	Her er det muligt at søge efter specifikke autorisations-ID.
Autorisationsdato	Her er det muligt at søge efter specifikke autorisationsdatoer eller autorisationsdatoer inden for et givent interval.
Faggruppe	Her er det muligt at afgrænse søgningen til en bestemt faggruppe.
Lægespecialer	Her er det muligt at afgrænse søgningen til et bestemt lægespecial.
Tandlægespecialer	Her er det muligt at afgrænse søgningen til et bestemt tandlægespecial.
Øvrige specialer	Her er det muligt at afgrænse søgningen med øvrige sundhedsfaglige specialer.
Tilsynsoplysninger	Her kan søgningen afgrænses med specifikke tilsynsoplysninger (sanktioner).
75-årsreglen	Her er det muligt at afgrænse søgningen i forhold til, om en sundhedsperson har ret til selvstændigt virke efter 75-års reglen.
Kosmetisk behandling	Her er det muligt at afgrænse søgningen til at finde sundhedspersoner, der er godkendt til at foretage bestemte former for kosmetisk behandling.

For at finde en konkret sundhedsperson kan arbejdsgiveren nøjes med at udfylde ét af følgende felter:

- Fødselsdato
- Navn
- Autorisations-ID

Hvis arbejdsgiveren udfylder flere felter, skal søgningen opfylde samtlige kriterier, før registeret finder en konkret sundhedsperson eller gruppe af sundhedspersoner.

Styrelsen for Patientsikkerhed anbefaler, at en ansøger altid identificeres på baggrund af autorisations-ID, da dette altid vil være det samme for den enkelte ansøger uanset evt. navneskift.

2.3.2 Tilsynsoplysninger i autorisationsregisteret

Autorisationsregisteret indeholder også oplysninger om aktuelle sanktioner. Dvs. når man som arbejdsgiver slår en sundhedsperson op i registeret, kan man se, om sundhedspersonen har en af følgende sanktioner ("tilsynsoplysninger"):

- Skærpet tilsyn
- Fagligt påbud
- Virksomhedsindskrænkning
- Indskrænkning i ordinationsretten
- Uden gyldig autorisation
- Suspenderet autorisation
- Forbud mod at arbejde

Tilsynsoplysninger, som f.eks. skærpet tilsyn, bliver vist i registeret med en overskrift og forklarende tekst.

Hvis en konkret person står i registeret, men ikke har en gyldig autorisation, er dette markeret ved en rød ramme, ligesom det ved rød tekst fremgår, at autorisationen ikke er gyldig.

Autoriserede sundhedspersoner har mulighed for selv at fraskrive sig autorisationen ved at henvende sig til Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning. I det tilfælde vil vedkommende fremgå i Autorisationsregistrets kategori "Uden gyldig autorisation".

2.3.3. Styrelsen for Patientsikkerheds sanktionsmuligheder

Styrelsen for Patientsikkerheds mulighed for at iværksætte sanktioner er reguleret i Autorisationsloven². Styrelsen for Patientsikkerhed kan træffe følgende afgørelser om sanktioner over for autoriserede sundhedspersoner, hvis styrelsen vurderer, at sundhedspersonen kan udgøre en forringet sikkerhed for patienterne eller en fare for patientsikkerheden. Styrelsen ophæver en sanktion, hvis/når styrelsen vurderer, at der ikke længere er fare for patientsikkerheden.

Skærpet tilsyn

Skærpet tilsyn bruges, når Styrelsen for Patientsikkerhed har en begrundet mistanke om, at en sundhedspersons virksomhedsudøvelse vil kunne udgøre en forringet sikkerhed for patienterne. Formålet med et skærpet tilsyn er at få den pågældende sundhedsperson til at ændre den fagligt kritisable virksomhed. Et skærpet tilsyn er den mindst indgribende af tilsynssanktionerne. Konsekvensen af et skærpet tilsyn er, at Styrelsen for Patientsikkerhed skærper opmærksomheden på sundhedspersonens faglige og professionelle virke. Styrelsen vil typisk følge op på det skærpede tilsyn ved at indhente patientjournaler eller udtalelser fra arbejdsgiver for at vurdere, om den pågældende har ændret adfærd. En afgørelse om skærpet tilsyn varer typisk et år.

² Lov om Autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 122 af 24. januar 2023.

Fagligt påbud

Styrelsen kan give en sundhedsperson et fagligt påbud, hvis sundhedspersonen har udvist en alvorlig eller gentagen kritisabel faglig adfærd. Et fagligt påbud gives hvis sundhedspersonen skal ændre sin faglige handlemåde indenfor et område. Styrelsen kan fx påbyde en sundhedsperson at føre journal efter de normale standarder. Påbuddet medfører ikke, at sundhedspersonen får indskrænket mulighederne for at udøve sin virksomhed.

Virksomhedsindskrænkning

En sundhedspersons virksomhedsområde kan indskrænkes midlertidigt, hvis Styrelsen for Patientsikkerhed vurderer, at sundhedspersonen på et eller flere sundhedsfaglige områder udgør en fare for sine patienter på grund alvorlig eller gentagen kritisabel faglig virksomhed eller på grund af en fysisk tilstand, sygdom eller misbrug, der gør det nødvendigt at begrænse sundhedspersonens virksomhedsområde

Indskrænkninger i ordinationsretten

Hvis Styrelsen for Patientsikkerhed finder, at en læge ordinerer afhængighedsskabende lægemidler på en uforsvarlig måde, kan styrelsen fratage vedkommende retten til at ordinere disse lægemidler.

Uden gyldig autorisation

En sundhedsperson kan miste sin autorisation øjeblikkeligt og midlertidigt, hvis Styrelsen for Patientsikkerhed vurderer, at sundhedspersonen i sit virke udgør en fare for sine patienter på grund af grov faglig forsømmelighed eller uegnethed, f.eks. på grund af misbrug eller sygdom. En sundhedsperson kan desuden fratages autorisationen midlertidigt, hvis sundhedspersonen ikke medvirker ved styrelsens tilsyn. Varig autorisationsfratagelse sker ved domstolene.

Styrelsen for Patientsikkerhed har samtidig mulighed for at fratage en sundhedspersons danske autorisation, hvis den pågældendes udenlandske autorisation vedrørende samme erhverv bliver frataget administrativt eller ved dom i udlandet.

Suspenderet autorisation

Styrelsen for Patientsikkerhed har mulighed for at suspendere en sundhedspersons autorisation ved personens udrejse, sygdom eller pension, hvis styrelsen vurderer, at personen vil kunne være til fare for patientsikkerheden, hvis den pågældende genoptager faglig virksomhed i Danmark uden at styrelsen får kendskab hertil.

Forbud mod at arbejde

Styrelsen for Patientsikkerhed har mulighed for at give en autoriseret sundhedsperson forbud mod helt eller delvist at udøve sin faglige virksomhed, mens styrelsen oplyser en sag om midlertidig autorisationsfratagelse eller virksomhedsindskrænkning.

Afgørelse med vilkår

Afgørelse med vilkår anvendes i sager, der drejer sig om sundhedspersonens egnethed på grund af misbrug eller sygdom m.v. Styrelsen for Patientsikkerhed kan træffe afgørelse om, at sundhedspersonen skal overholde vilkår om f.eks. bestemte misbrugskontrol- eller behandlingsforløb og udlevering af helbredsoplysninger eller lignende. En afgørelse med vilkår vil gælde for en nærmere bestemt periode.

Afgørelse med vilkår kan bruges som et mindre indgribende alternativ til en autorisationsfratagelse eller virksomhedsindskrænkning, hvis Styrelsen for Patientsikkerhed vurderer, at sundhedspersonen ikke vil udgøre en fare for patienterne på grund af egnethedsproblemer, hvis vilkårene overholdes. En afgørelse med vilkår medfører ikke, at sundhedspersonen får indskrænket sin mulighed for at udøve sin virksomhed.

Denne sanktion fremgår ikke af autorisationsregistret.

2.4 Ved tvivl om ansøgers baggrund

Hvis der foreligger tvivl om oplysninger afgivet af ansøger, kan arbejdsgiver kontakte Styrelsen for Patientsikkerhed på følgende adresser:

- Ved spørgsmål om autorisation, tilladelse til selvstændigt virke, speciallægeuddannelse og uddannelsesstatus i øvrigt, kontakt Styrelsen for Patientsikkerhed, Autorisation via e-mailadressen aaes@stps.dk.
- Styrelsen for Patientsikkerheds autorisationsregister indeholder offentliggjorte tilsynsoplysninger vedrørende den enkelte sundhedsperson. Ønskes yderligere oplysninger kan en af Styrelsen for Patientsikkerheds Tilsyns og Rådgivningsenheder i hhv. Øst- og Vestdanmark kontaktes, via e-mail trost@stps.dk og trvest@stps.dk.

Ved spørgsmål om almindelig egnethed til jobbet: Kontakt tidligere arbejdsgivere eller andre, som har kendskab til, hvordan ansøger har udført sine opgaver/sit arbejde tidligere. Dette bør ske med ansøgers accept som led i ansættelsesproceduren.

2.5 Kort om opholds- og arbejdstilladelse

Hvis man som offentlig eller privat arbejdsgiver i Danmark ønsker at ansætte en udenlandsk statsborger, har man ansvar for at sikre sig, at ansøger har ret til at arbejde i Danmark. Man skal i den forbindelse være opmærksom på, at ansøger godt kan have lov til at opholde sig i Danmark uden at have ret til at arbejde.

Sundhedsfagligt personale, der er statsborgere uden for EU/EØS eller Norden, skal således inden et givent arbejde påbegyndes have søgt og opnået opholds- og arbejdstilladelse i Styrelsen for International Rekruttering og Integration. En opholds- og arbejdstilladelse er ikke lig med en dansk autorisation, som Styrelsen for Patientsikkerhed udsteder, ligesom en autorisation ikke er lig med en opholds- og arbejdstilladelse.

På www.nyidanmark.dk findes særlig information til arbejdsgivere om opholds- og arbejdstilladelse. En ansøger, som har søgt om en opholds- og arbejdstilladelse, men endnu ikke har modtaget den, må ikke begynde at arbejde i Danmark.

3 Samspillet mellem Styrelsen for Patientsikkerhed og arbejdsgiver

3.1 Autorisation, tilladelse til selvstændigt virke og specialistanerkendelse

Styrelsen for Patientsikkerhed skal sikre, at de sundhedsfaglige grupper, der er omfattet af autorisationslovgivningen, bliver autoriseret og anerkendt på forsvarlig vis. Der er pt. 19 autoriserede grupper af sundhedspersoner i Danmark. Hertil kommer tilladelse til selvstændigt virke for visse af grupperne og anerkendelse af speciallæger og specialtandlæger.

3.1.1 Sundhedspersoner med autorisation i Danmark

Ambulancebehandler
Bandagist
Behandlerfarmaceut
Bioanalytiker
Ergoterapeut
Fodterapeut
Fysioterapeut
Jordemoder
Kiropraktor
Klinisk diætist
Klinisk tandtekniker
Læge
Optiker, kontaktlinseoptiker og optometrist
Osteopat
Radiograf
Social- og sundhedsassistent
Sygeplejerske
Tandlæge
Tandplejer

Alle disse grupper skal have dansk autorisation for at kunne anvende en beskyttet professionstitel. Behandlerfarmaceuter, fysioterapeuter, jordemødre, kiropraktorer, kliniske tandteknikere, læger, optikere, kontaktlinseoptikere og optometriste, osteopater, tandlæger og tandplejere har desuden forbeholdt virksomhedsområde, hvilket betyder, at autorisationen er en betingelse for, at de nærmere bestemte forbeholdte opgaver må udføres.

3.1.2 Hvad må sundhedspersoner, der endnu ikke har dansk autorisation, kalde sig?

De 19 autoriserede faggruppers titler er beskyttet i henhold til autorisationsloven. Det indebærer, at det for andre personer er strafbart at benytte disse titler.

Arbejdsgiver skal være opmærksom på, at en studerende under uddannelse og en sundhedsperson med en udenlandsk uddannelse, der endnu ikke har fået dansk autorisation, ikke må tildeles titler, der kan signalere, at vedkommende har dansk autorisation.

En lægestuderende kan f.eks. få titlen "medicinstuderende" eller "stud. med", mens en læge med udenlandsk uddannelse uden dansk autorisation kan få titlen "praktikant for læge".

Sundhedspersoner, der er blevet registreret som tjenesteydere, skal som udgangspunkt anvende den titel, der bruges i deres uddannelsesland, og er underlagt samme rettigheder og forpligtelser, som hvis vedkommende havde en dansk autorisation. Læs mere om tjenesteydere i afsnit 3.2.2.

3.2 Sundhedspersoner med udenlandske uddannelser

En sundhedsperson, der har en udenlandsk uddannelse, skal have dansk autorisation for at arbejde i Danmark. Der er forskellige regler for, hvordan en sundhedsperson med udenlandsk uddannelse opnår en dansk autorisation. Det afhænger blandt andet af, om sundhedspersonens uddannelse er gennemført inden for EU/EØS eller uden for EU/EØS, og af hvilken faggruppe, den udenlandske sundhedsperson hører til.

Styrelsen for Patientsikkerhed kan efter ansøgning meddeles tilladelse til at betegne sig som ambulancebehandler med særlig kompetence (paramediciner).

En udenlandsk sundhedsperson, der samtidig med sin ansøgning om autorisation som ambulancebehandlersøger om tilladelse til at betegne sig som ambulancebehandler med særlig kompetence (paramediciner), skal gennemføre autorisationsprocessen, som nævnt i bekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 4. hvorefter ansøger skal gennemføre en evalueringsansættelse på 6 måneder som ambulancebehandler med særlig kompetencer (paramediciner).³

En ansøger, der har opnået autorisation som ambulancebehandler og efterfølgende søger om tilladelse til at betegne sig ambulancebehandler med særlig kompetence (paramediciner), skal have sin uddannelse til ambulancebehandler med særlig kompetence (paramediciner) vurderet egnet til afprøvning og efterfølgende gennemføre en evalueringsansættelse som ambulancebehandler med særlig kompetence (paramediciner).⁴

³ Bekendtgørelse nr. 478/2013

⁴ Bekendtgørelse nr. 478/2013

3.2.1 Nordiske statsborgere der har autorisation i et af de nordiske lande

Grønlandsk uddannede sygeplejersker og sundhedsassistenter og færøsk uddannede sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter er omfattet af den Nordiske overenskomst.⁵ Det betyder, at de har ret til anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer efter de betingelser, som er fastsat i EU's anerkendelsesdirektiv. Se afsnit 3.2.2 umiddelbart nedenfor.

3.2.2 EU/EØS-statsborgere der er uddannet i EU/EØS

Jordemødre, læger, sygeplejersker og tandlæger

Som medlem af EU er Danmark forpligtet til at følge EU's direktiv for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer ("anerkendelsesdirektivet"). I direktivet er der for jordemødre, læger, sygeplejersker og tandlægers grunduddannelse defineret nogle mindstekrav for, hvilket niveau, hvilken varighed og hvilket indhold uddannelsen skal have.

Det betyder, at en sundhedsperson, der er statsborger i et EU-land, har dokumentation for at have bestået en uddannelse, der lever op til direktivets mindstekrav, og herudover ville have eller har ret til at udøve det pågældende erhverv, kan ansøge Styrelsen for Patientsikkerhed om automatisk anerkendelse og for læger samt tandlægers vedkommende tilladelse til selvstændigt virke samt anerkendelse som speciallæge og specialtandlæge.

De EU-definerede mindstekrav betyder, at der kan være forskel på sundhedspersonens uddannelsesniveau set i forhold til den tilsvarende danske uddannelse. Det gælder både for den teoretiske og kliniske del. Men Styrelsen for Patientsikkerhed kan på grund af EU's regelsæt ikke foretage en nærmere vurdering af, om sundhedspersonen har de samme faglige kvalifikationer, som en dansk uddannet fagperson med en tilsvarende uddannelse forventes at have.

Bandagister, behandlerfarmaceuter, bioanalytikere, ergoterapeuter, fodterapeuter, fysioterapeuter, kiropraktorer, kliniske diætister, kliniske tandteknikere, optikere og optometriste, osteopater, radiografer, social- og sundhedsassistenter og tandplejere

Sundhedspersoner fra EU-lande med uddannelser, hvor direktivet ikke har defineret mindstekrav, godkendes efter individuel vurdering af uddannelse og erhvervserfaring. Hvis der er væsentlige forskelle i forhold til den tilsvarende danske uddannelse, vil Styrelsen for Patientsikkerhed stille krav om, at sundhedspersonen består en egnethedsprøve og/eller ansættes i en prøveperiode.

Særligt for EU-sundhedspersoner – tjenesteydere uden autorisation

Sundhedspersoner fra EU-lande kan fungere midlertidigt og lejlighedsvist som tjenesteydere. Det betyder, at sundhedspersoner, der er lovligt etableret i et andet EU-land og i Danmark, og som ønsker at fungere inden for pågældende område, kan ansøge Styrelsen for Patientsikkerhed om at blive registreret som tjenesteydere i en periode på op til tolv måneder ad gangen.

⁵ BKI 81/1994 som ændret ved BKI 23/2001 og BKI 1/2020

Eksempel: En speciallæge fra Frankrig skal bistå en dansk sygehusafdeling med operative indgreb i en periode på to måneder, mens vedkommende fortsætter sit daglige virke i Frankrig.

I perioden vil sundhedspersonen fremgå af Styrelsen for Patientsikkerheds autorisationsregister som tjenesteyder og vil, uden at have modtaget autorisation, kunne fungere midlertidigt og lejlighedsvist inden for sit fag. Pågældende sundhedsperson skal som udgangspunkt anvende den titel, der bruges i dennes medlemsland, og er underlagt samme rettigheder og forpligtelser, som hvis den pågældende havde modtaget dansk autorisation.

3.2.3 Sundhedspersoner der er statsborgere i og/eller uddannet i lande uden for EU/EØS

En sundhedsperson, der har en uddannelse fra et land uden for EU/EØS, kan få dansk autorisation, hvis Styrelsen for Patientsikkerhed vurderer, at vedkommendes grunduddannelse er egnet til afprøvning, og sundhedspersonen efterfølgende består de prøver, der er fastlagt af lovgivningen på området.

Læger og tandlæger

For læger og tandlæger gælder følgende regler:⁶

Først vurderer Styrelsen for Patientsikkerhed, om lægens/tandlægens grunduddannelse er egnet til afprøvning. Hvis dette er tilfældet, skal ansøger typisk gennemføre følgende i nævnte rækkefølge:

- Bestå Prøve i Dansk 3 med minimum karaktererne 10 i mundtlig kommunikation, 7 i læseforståelse og 7 i skriftlig fremstilling. Karaktererne skal være opnået inden for samme prøve.
- Bestå skriftlig og mundtlig fagprøve.
- Bestå kursus i dansk sundhedslovgivning.
- Gennemføre og have godkendt praktisk-klinisk evalueringsansættelse. En evalueringsansættelse kræver, at ansøger har ansøgt Styrelsen for Patientsikkerhed om en evalueringsautorisation, der skal udstedes inden, ansøger kan begynde sin evalueringsansættelse. Ansøger skal selv søge om og modtage tilbud om evalueringsansættelsen, der skal være en overenskomstmæssig ansættelse, hvor varighed samt indhold er afhængig af, om lægen/tandlægen har opnået specialanerkendelse eller ej. Således er der krav om, at:
 - læger/tandlæger uden uddannelse til special(tand)læge skal gennemføre tolv måneders evalueringsansættelse, der svarer til den kliniske basisuddannelse, som dansk uddannede skal gennemføre for at opnå tilladelse til selvstændigt virke. I forløbet skal arbejdsgiveren sende evalueringer til Styrelsen for Patientsikkerhed. Evalueringsskemaer findes på www.stps.dk.

⁶ BEK nr. 1372/2010 (læger)/BEK nr. 97/2010 (tandlæger)

- speciallæger, der har et speciale, som aktuelt er godkendt i Danmark, skal gennemføre seks måneders evalueringsansættelse på en sygehusafdeling inden for pågældende speciale eller i almen praksis. Her skal arbejdsgiver ligeledes i forløbet sende evalueringskemaer til Styrelsen for Patientsikkerhed. Evalueringskemaer findes på www.stps.dk.

Bandagister, behandlerfarmaceuter, bioanalytikere, ergoterapeuter, fodterapeuter, fysioterapeuter, jordemødre, kiropraktorer, kliniske diætister, kliniske tandteknikere, optikere og optometriste, osteopater, radiografer, social- og sundhedsassistenter og tandplejere

For disse faggrupper gælder følgende regler for at opnå dansk autorisation:⁷

Først vurderer Styrelsen for Patientsikkerhed, om sundhedspersonens udenlandske uddannelse er egnet til afprøvning. Hvis det er tilfældet, skal ansøger i nævnte rækkefølge typisk:

- Bestå Prøve i Dansk 3 med minimum karaktererne 10 i mundtlig kommunikation, 7 i læseforståelse og 7 i skriftlig fremstilling. Karaktererne skal være opnået inden for samme prøve.
- Gennemføre og have godkendt en praktisk-klinisk evalueringsansættelse. En evalueringsansættelse kræver, at ansøger har ansøgt Styrelsen for Patientsikkerhed om en evalueringsautorisation, der skal udstedes inden, ansøger kan begynde sin evalueringsansættelse. Ansøger skal selv søge om og modtage tilbud om evalueringsansættelsen, der skal være en overenskomstmæssig ansættelse, hvor varigheden er minimum 6 måneder. Ved evalueringsansættelsens afslutning skal den ansættende myndighed sende evaluering til Styrelsen for Patientsikkerhed. Evalueringskemaer findes på stps.dk.

Jordemødre, der er uddannet uden for EU/EØS, skal herudover:

- Bestå en prøve inden for anæstesi, analgesi og farmakologi.

For kiropraktorer, der er uddannet uden for EU/EØS, gælder herudover:

- Kiropraktorer uden ret til selvstændigt virke skal som dansk uddannede gennemgå turnus af tolv måneders varighed hos godkendt tutor. Evalueringsansættelse og turnus kan dog kombineres, således at de første seks måneder f.eks. er evalueringsansættelse, og de følgende seks måneder er turnus hos godkendt tutor. Styrelsen for Patientsikkerhed afgør, om evalueringsansættelse og turnus kan kombineres.

Sygeplejersker

For denne faggruppe gælder følgende regler for at opnå dansk autorisation:⁸

Først vurderer Styrelsen for Patientsikkerhed, om sundhedspersonens udenlandske uddannelse er egnet til afprøvning. Dernæst skal ansøger følgende:

⁷ BEK nr. 478 /2013

⁸ Bek nr. 478/2013

- Gennemføre og have godkendt en praktisk-klinisk evalueringsansættelse. En evalueringsansættelse kræver, at ansøger har ansøgt Styrelsen for Patientsikkerhed om en evalueringsautorisation, der skal udstedes inden, ansøger kan begynde sin evalueringsansættelse. Ansøger skal selv søge om og modtage tilbud om evalueringsansættelsen, der skal være en overenskomstmæssig ansættelse, hvor varigheden er minimum 6 måneder. Ved evalueringsansættelsens afslutning skal den ansættende myndighed sende evaluering til Styrelsen for Patientsikkerhed. Evalueringsskemaer findes på stps.dk.

3.3 Forskellige typer af autorisation og rettigheder

3.3.1 Evalueringsautorisation (midlertidig autorisation der er begrænset i tid og sted)

Når udenlandsk uddannet sundhedspersoner har bestået de krævede prøver og evt. kurser, kan de søge om en evalueringsautorisation til brug for den krævede praktisk-kliniske evalueringsansættelse.

En udenlandsk uddannet sygeplejerske er ikke omfattet af kravet om, at bestå prøve i dansk 3 og kan derfor søge en evalueringsansættelse (og opnå en evalueringsautorisation), når Styrelsen for Patientsikkerhed har vurderet, at sygeplejerskens udenlandske uddannelse er egnet til afprøvning.

Evalueringsautorisationen gives til en specifik evalueringsansættelse og kan derfor kun bruges hertil. Den kan dermed ikke danne baggrund for at virke som autoriseret sundhedsperson andre steder.

Under evalueringsansættelsen skal der ske en egentlig afprøvning af den pågældendes kliniske, faglige og kommunikative kompetencer. Det er derfor vigtigt, at den udenlandske sundhedsperson under evalueringsansættelsen arbejder under samme ansvar samt med samme rettigheder og forpligtelser, som dansk uddannede fagfæller i professionen. Derudover skal arbejdsgiveren være indstillet på at sikre, at sundhedspersonen superviseres og vejledes i det daglige arbejde.

Arbejdsgiver skal indsende evalueringsudtalelser på fastlagte tidspunkter til Styrelsen for Patientsikkerhed, hvor de vil indgå i den samlede vurdering af, om den pågældende kan få varig autorisation.

Styrelsen for Patientsikkerhed udsteder en evalueringsautorisation til brug for den konkrete evalueringsansættelse, og den pågældende sundhedsperson vil i perioden derfor fremgå af Styrelsen for Patientsikkerheds offentlige autorisationsregister med autorisations-ID. Det vil fremgå af registeret, at der er tale om en evalueringsautorisation, ligesom udløbsdatoen også vil fremgå.

En sundhedsperson med evalueringsautorisation er underlagt samme tilsyns- og klageregler, som andre dansk autoriserede sundhedspersoner. Ved evalueringsansættelsens ophør slettes den pågældende automatisk fra registeret, med mindre evalueringsautorisationen forlænges eller den pågældende tildeles varig autorisation. Det offentlige autorisationsregister er tilgængeligt på www.stps.dk.

3.3.2 Varig autorisation

Styrelsen for Patientsikkerhed udsteder, efter ansøgning og betaling, autorisation til sundhedspersoner uddannet i Danmark samt til udenlandsk uddannede sundhedspersoner, der opfylder de betingelser, der er beskrevet ovenfor.

3.3.3 Tilladelse til selvstændigt virke

Styrelsen for Patientsikkerhed udsteder, efter ansøgning og betaling, tilladelse til selvstændigt virke til sundhedspersoner uddannet i Danmark (læger tandlæger og kiropraktorer) samt til udenlandsk uddannede sundhedspersoner, der har gennemført den praktisk-kliniske evalueringsansættelse med positiv evaluering. Udenlandsk uddannede kiropraktorer skal dog inden udstedelsen af tilladelse til selvstændigt virke yderligere have gennemført en turnusuddannelse af tolv (seks) måneders varighed hos en godkendt tutor.

3.3.3.1 75 års aldersgrænse for autoriserede sundhedspersoner

I henhold til § 13 i Autorisationsloven⁹ bortfalder retten til at udøve selvstændig faglig virksomhed ved det fyldte 75. år.

For læger, tandlæger og kiropraktorer medfører bestemmelsen, at den særlige tilladelse til selvstændigt virke bortfalder ved det fyldte 75. år.

Retten til at benytte professionsbetegnelsen (læge, tandlæge, osv.) bevares. Det samme gælder retten til at betegne sig som specialist, f.eks. speciallæge eller specialtandlæge inden for et bestemt speciale.

Uanset bortfald af retten til selvstændigt virke vil læger og tandlæger efter det fyldte 75. år fortsat kunne udskrive recepter til sig selv og nærmeste pårørende, hvis det ikke sker i erhvervsmæssigt øjemed.

Hvem omfattes af ordningen?

Alle autoriserede sundhedspersoner, der efter 1. januar 2007 er fyldt eller fylder 75 år omfattes af ordningen. Alle sundhedspersoner, der pr. 1. januar 2007 allerede var fyldt 75 år, er derimod ikke berørt af ovenstående, men kan fortsætte deres eventuelle selvstændige faglige virksomhed som hidtil.

Fortsat ret til selvstændig faglig virksomhed efter ansøgning

Styrelsen for Patientsikkerhed kan efter ansøgning give tilladelse til, at en autoriseret sundhedsperson kan fortsætte sin selvstændige faglige virksomhed helt eller delvist efter det fyldte 75. år.

Ansøgningskemaet indsendes til en af Styrelsen for Patientsikkerheds Tilsyns- og Rådgivningsenheder, hvor ansøgeren herefter vil blive indkaldt til en samtale..

⁹ Lov om Autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 122 af 24. januar 2023

Ved vurderingen af sådanne konkrete ansøgninger vil der blandt andet blive lagt vægt på ansøgerens helbredstilstand, faglige opdatering og tilknytning til arbejdsmarkedet. Der kan blive tale om at give en tilladelse til selvstændig faglig virksomhed, der afgrænses i tid eller til visse sundhedsydelser.

Yderligere oplysninger om ordningen findes på styrelsens hjemmeside.

3.4 Kort om sprogkrav til sundhedspersoner uddannet i udlandet

3.4.1 Styrelsen for Patientsikkerheds rolle

EU-statsborgere, der er uddannet i EU/EØS

Styrelsen for Patientsikkerhed stiller ikke krav om bestået sprogrprøve i dansk i forbindelse med udstedelse af autorisation til sundhedspersoner, der er EU-statsborgere og uddannet i EU/EØS. Heller ikke i forbindelse med udstedelse af midlertidig autorisation til brug for en eventuel prøvetidsansættelse for de øvrige professioner (alle grupper bortset fra læger, tandlæger, sygeplejersker og jordemødre).

Sundhedspersoner, der er statsborgere i og/eller uddannet i lande uden for EU/EØS

Sundhedspersoner, der er statsborgere i et land uden for EU/EØS og/eller uddannet uden for EU/EØS, skal over for Styrelsen for Patientsikkerhed kunne dokumentere, at de har bestået Prøve i Dansk 3 med relevante karakterer. Prøven skal være bestået, inden de kan begynde autorisationsproceduren med henblik på at få dansk autorisation. Kravet om bestået Prøve i dansk 3 med relevante karakterer gælder ikke for sygeplejersker.

3.4.2 Arbejdsgiverens ansvar

Det er arbejdsgiverens ansvar at være særdeles opmærksom på, hvordan sundhedsfagligt personale, hvis uddannelse er gennemført uden for Danmark, fungerer fagligt, sprogligt og kommunikativt i det daglige arbejde. Eksempelvis er en bestået Prøve i Dansk 3 ikke en garanti for det sproglige eller kommunikative niveau. Arbejdsgiveren skal inden ansættelse sikre sig, at det sundhedsfaglige personale har de sproglige og kommunikative kompetencer, som stillingen kræver, uafhængigt af om Styrelsen for Patientsikkerhed har modtaget dokumentation for, at det udenlandske uddannede sundhedspersonale har bestået en sprogrprøve.

Arbejdsgiveren skal herudover løbende følge op på og sikre, at deres ansatte sundhedsfaglige personale er i besiddelse af de sproglige kompetencer, der er nødvendige for at kunne udøve den stilling, som vedkommende ansættes i.¹⁰ Hvilke sprogkompetencer, der er nødvendige i den konkrete ansættelsessituation, vil bl.a. afhænge af den konkrete stillings omfang af patientkontakt, kommunikationens betydning for opgaveløsningen og vedkommendes aktuelle sprogniveau. Det gælder både for autoriseret og ikke-autoriseret sundhedsfagligt personale. Hvis det sundhedsfaglige personale ikke lever op til de faglige, sproglige og/eller kommunikative krav, forventer Styrelsen for Patientsikkerhed, at arbejdsgiveren afbryder ansættelsesforholdet. Hvis eventuelle sprog- eller

¹⁰ Jf. § 3a, stk. 2, i lovbekendtgørelse nr. af 248 af 8.marts 2023 Sundhedsloven

kommunikationsproblemer er af mindre alvorlig karakter, og det vurderes, at de hurtigt kan forbedres gennem f.eks. et sprogkursus, kan arbejdsgiver evt. tilbyde eller kræve, at sprogkurset gennemføres.

Hvis en arbejdsgiver vælger ikke at ansætte eller beslutter at opsiges sundhedsfagligt personale på baggrund af faglige, sproglige eller kommunikative problemer, skal Styrelsen for Patientsikkerhed orienteres herom, da det kan være udtryk for, at vedkommende ikke kan opretholde fuld autorisation.

4 Kontaktoplysninger

Styrelsen for Patientsikkerhed

Islands Brygge 67

2300 København S

Tlf.: 72 28 66 00

E-mail: stps@spst.dk

<https://stps.dk>

Autorisation & EU-Sygesikring

Islands Brygge 67

2300 København S

Tlf.: 72 28 66 00

E-mail: aaes@spst.dk

Tilsyn og Rådgivning Øst

Islands Brygge 67

2300 København S

Tlf.: 72 22 74 50

E-mail: trost@stps.dk

Tilsyn og Rådgivning Vest

Falstersvej 10

8940 Randers SV

Tlf.: 72 22 79 79

E-mail: trvest@stps.dk

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Slotsholmsgade 10-12

1216 København K

Tlf.: 72 26 90 00

E-mail: sum@sum.dk

www.sum.dk

Danske Regioner

Dampfærgevej 22

2100 København Ø

Tlf.: 35 29 81 00

E-mail: regioner@regioner.dk

www.regioner.dk

Kommunernes Landsforening

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

Tlf.: 33 70 33 70

E-mail: kl@kl.dk

www.kl.dk

Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI)

Carl Jacobsens Vej 39

Postboks 304

2500 Valby

<http://siri.dk>